

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 2. februar 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: PENO
Sagsnr.: 2022-0030-7057
Dok.: 2278533

Besvarelse af spørgsmål nr. 425 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 425 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. januar 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 425 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for praksis for varetægtsfængsling af personer, der har begået vold mod politiet, narkotikakriminalitet eller lignende lovovertrædelser, samt hvorvidt ændringen af retsplejelovens § 762, stk. 3, som følge af hæftestraffens afskaffelse, eller andet har ændret adgangen til og praksis for varetægtsfængsling i forbindelse med politivold, narkotikakriminalitet og lignende lovovertrædelser?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Det fremgår af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, at en sigtet kan varetægtsfængsles, når der er begrundet mistanke om, at den sigtede har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, såfremt lovovertrædelsen efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at den sigtede vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen. Denne bestemmelse – unddragelsesrisikoen – anvendes oftest i situationer, hvor den sigtede har holdt sig skjult for politiet eller har flugtplaner, hvor den sigtede har tilknytning til både Danmark og til andre lande, samt hvor den sigtede ingen tilknytning har til Danmark.

Retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, indeholder hjemmel til at varetægtsfængsle en sigtet, hvis der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at sigtede på fri fod vil begå ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed. Varetægtsfængsling på grund af gentagelsesrisikoen beror på en konkret vurdering af sagens omstændigheder, herunder oplysningerne om sigtedes personlige forhold samt karakteren og omfanget af den aktuelle og tidligere begået kriminalitet. Varetægtsfængsling er i disse tilfælde særlig relevant, hvor den sigtede er tidligere straffet for ligeartet kriminalitet, men der kan dog efter omstændighederne også være grund til at befrygte gentagelse i tilfælde, hvor den sigtede ikke er tidligere straffet, f.eks. på grund af seriekriminalitet eller professionelt tilrettelagt og omfattende kriminalitet.

Efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, kan en sigtet varetægtsfængsles, når der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre,

dvs. kollusionsrisiko (fare for bevisødelæggelse). Denne hjemmel til varetægtsfængsling anvendes oftest i tilfælde, hvor der er medskyldige på fri fod og grund til at befrygte, at de vil blive advaret af den sigtede, eller at den sigtede vil vanskeliggøre bevisførelsen, hvis han sættes på fri fod, f.eks. ved at påvirke vidner.

I alle ovenstående tilfælde er det en betingelse for at kunne varetægtsfængsle en sigtet, at der foreligger en begrundet mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og som har en strafferamme på 1 år og 6 måneder eller derover.

2. Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, at en sigtet person varetægtsfængsles, når der foreligger en særligt bestyrket mistanke om, at den sigtede har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod (retshåndhævelsesarrest). Hovedområdet for anvendelse af retshåndhævelsesarrest er sager om personfarlig kriminalitet, herunder navnlig voldtægt, vold og drab, men anvendes også ved sager om f.eks. narkotikakriminalitet og økonomisk kriminalitet. Højesteret har i kendelse i sag 152/2016 af 7. oktober 2017 (UfR 2017.273 H) fastslået, at varetægtsfængsling efter denne bestemmelse kræver, at der er tale om en overtrædelse, som ved endelig dom må forventes at blive straffet med mindst 1 års ubetinget fængsel.

Retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, indeholder hjemmel til varetægtsfængsling, når der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at den sigtede person har begået en af de i bestemmelsen nævnte lovovertrædelser, nemlig straffelovens § 119, stk. 1 (vold og trusler mv. mod personer i offentlig tjeneste), § 119 b (angreb med genstande på personer i offentlig tjenester), § 123 (vidnetrusler), § 134 a (slagsmål eller forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted), § 192 a, stk. 2 (overtrædelser af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer under særligt skærpende omstændigheder), § 218 (udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering til at skaffe sig samleje), § 222 (samleje med barn under 15 år), § 225, jf. § 216, stk. 2, § 218 eller § 222 (andet seksuelt forhold end samleje med barn under 12 år mv.), § 235, stk. 1 (børneporno), §§ 242-246 (vold og stalking mv.), § 250 (hensættelse af en anden i hjælpeløs tilstand) eller § 252 (forsætlig fareforvoldelse) eller en overtrædelse af straffelovens § 232 (blufærdighedskrænkelser) over for et barn under 15 år, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage og hensynet til retshåndhævelsen skønnes

at kræve, at sigtede ikke er på fri fod. Der er således krav om en forventet straf på mindst 60 dages ubetinget fængsel.

Adgangen til at varetægtsfængsle sigtede personer med hjemmel i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, er ændret løbende de sidste 25 år. Således er nedenstående overtrædelser over årene blevet tilføjet bestemmelsen:

- Lov nr. 380 af 6. juni 2002: Straffelovens § 134 a (slagsmål eller grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted).
- Lov nr. 499 af 17. juni 2008: Visse sædelighedsforbrydelser og blufærdighedskrænkelser af et barn under 15 år.
- Lov nr. 500 af 17. juni 2008: Straffelovens § 192 a, stk. 1 (ulovlig besiddelse af skydevåben under særligt skærpende omstændigheder på offentligt sted).
- Lov nr. 501 af 12. juni 2009: Henvisningen til straffelovens § 192 a, stk. 1, ændres til § 192 a, stk. 2 (overtrædelser af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer under særligt skærpende omstændigheder). Ændringen skal bl.a. ses i lyset af, at der efter indførelsen af en minimumsstraf på 1 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, var grundlag for retshåndhævelsesarrest i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, hvorfor det ikke længere var relevant at henvise til straffelovens § 192 a, stk. 1, i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2.
- Lov nr. 84 af 28. januar 2014: Straffelovens § 225, jf. 216, stk. 2 (andet seksuelt forhold end samleje til et barn under 12 år). Herefter kan sigtelse for sådanne forhold danne grundlag for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, svarende til retstilstanden forud for en nyaffattelse af straffelovens kapitel om seksualforbrydelser i 2013.
- Lov nr. 329 af 30. marts 2019: Straffelovens § 243 (psykisk vold).
- Lov nr. 1832 af 8. december 2020: Straffelovens § 119 b (angreb med genstand på personer i offentlig tjeneste).
- Lov nr. 2600 af 28. december 2021: Straffelovens § 242 (stalking).

3. Det fremgår herudover af retsplejelovens § 762, stk. 3, at varetægtsfængsling ikke kan anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller fængsel i højst 30 dage, eller hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

Bestemmelsen i § 762, stk. 3, blev ændret ved lov nr. 433 af 31. maj 2000 om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af en lov om fuldbyrdelse af straf m.v., som bl.a. afskaffede hæftestrafen. Efter den dagældende bestemmelse i retsplejelovens § 762, stk. 3, kunne varetægtsfængsling bl.a. ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen højst

kunne ventes at ville medføre straf af bøde eller hæfte. Bestemmelsen var således ikke til hinder for varetægtsfængsling, hvis straffen måtte forventes at blive fængsel, som dengang havde et minimum på 30 dage, jf. den dagældende straffelovs § 33, stk. 1. Med henblik på så vidt muligt at bevare den dengang eksisterende adgang til varetægtsfængsling uændret, blev henvisningen til ”hæfte” i bestemmelsen ændret til ”fængsel i højst 30 dage”, således at der fremover skulle gælde et krav om, at den forventede straf skal overstige fængsel i 30 dage.

4. Rigsadvokaten har til brug for besvarelsen endelig trukket oplysninger fra Politiets Sagsbehandlingssystem (POLSAS) over antallet af påbegyndte varetægtsfængslinger i perioden 2014 til 2022. Oplysningerne fremgår af tabel 1 og 2 nedenfor. Data er opdateret den 8. januar 2022. Den relevante applikation trækker ikke data længere tilbage end 2014.

For så vidt angår tabel 2 bemærkes, at gerningskode 70300 udgik pr. 7. februar 2017, hvor gerningskoderne 70301, 70305 og 70306 blev indført. Det bemærkes endvidere, at bestemmelsen i straffelovens § 119 b (gerningskode 70319) blev indført ved lov nr. 1832 om ændring af straffeloven og forskellige andre love af 8. december 2020 og trådte i kraft den 15. december 2020. Gerningskoden omfatter alle myndighedspersoner og ikke blot polititjenestemænd.

Tabel 1: Antal påbegyndte varetægtsfængslinger (alle gerningskoder)

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal igangsatte varetægtsforløb	6455	5646	6194	6299	6303	6058	5345	5086	70

Tabel 2: Antal påbegyndte varetægtsfængslinger fordelt på udvalgte gerningskoder

Gerningskode	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
70300 (udgået) - Vold eller trussel om vold mod polititjenestemand	53	55	60	6	1	-	-	-	-
70301 - Trusler om vold m.v. mod overordnet polititjenestemand	-	-	-	1	3	-	2	-	-
70305 - Vold mod polititjenestemand	-	-	-	65	55	72	48	40	2
70306 - Trussel mod polititjenestemand	-	-	-	8	12	7	11	11	-

Gerningskode	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
70319 - Angreb med genstande mod nogen i offentlig tjeneste	-	-	-	-	-	-	1	16	-
71281 - Salg af narkotika	705	521	433	412	472	534	599	539	4
71282 - Smugling m.v. af narkotika	167	80	96	74	97	91	140	70	-
84110 - Lov om euforiserende stoffer	5	2	2	1	3	1	-	7	-
84111 - Lov om euforiserende stoffer (salg)	217	244	275	240	423	450	431	339	6
Total	1147	902	866	807	1066	1155	1232	1022	12

Det bemærkes, at opgørelserne er baseret på tal fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Opgørelserne er derfor behæftet med en vis usikkerhed, da POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem og ikke et egentligt statistiksystem. Det skal endvidere bemærkes, at opgørelsen er baseret på dynamiske data, hvilket betyder, at opgørelsen ikke er endelig. Således vil der kunne ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtrækket af oplysningerne i opgørelsen, idet der f.eks. kan forekomme efterregistreringer.

Data er trukket fra applikationen 'Varetaegt'.

De udvalgte gerningskoder er følgende:

- 70300 (udgået): Vold eller trussel om vold mod polititjenestemand – straffelovens § 119, stk. 1
- 70301: Trusler om vold mv. mod overordnet polititjenestemand – straffelovens § 119, stk. 2
- 70305: Vold mod polititjenestemand – straffelovens § 119, stk. 1
- 70306: Trussel mod polititjenestemand – straffelovens § 119, stk. 1
- 70319: Angreb med genstande mod nogen i offentlig tjeneste – straffelovens § 119 b
- 71281: Salg af narkotika – straffelovens § 191, stk. 1
- 71282: Smugling mv. af narkotika – straffelovens § 191, stk. 1
- 84110: Lov om euforiserende stoffer
- 84111: Lov om euforiserende stoffer (salg)”